

ประวัติพระพุทธกันทรวิชัย

ตำนาน

ที่มาของการหล่อพระองค์ปฐมภูมิ

พระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งซึ่งสร้างขึ้นในโอกาสที่กรุงรัตนโกสินทร์มีอายุครบ 200 ปี นับเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองมหาสารคามที่น่าภาคภูมิใจ พระพุทธรูปองค์นี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาพรเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเททองด้วยพระองค์เอง พร้อมทั้งโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามอันเป็นมหามงคลให้ว่า "พระพุทธกันทรวิชัย อภิสมัยธรรมนายก" (หนังสือสำนักพระราชเลขานุการ ที่ รล 0002/12946 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2524) ในวโรกาสเดียวกันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อันเชิญพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ประดิษฐานบนผ้าทิพย์ด้านหน้าของฐานพระพุทธรูปด้วย (หนังสือสำนักพระราชเลขานุการ ที่ รล 0002/13003 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2524) ปัจจุบันนี้พระพุทธกันทรวิชัย อภิสมัยธรรมนายก ประดิษฐานอยู่ที่สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประชาชนทั่วไปนิยมเรียกชื่อพระพุทธรูปองค์นี้ว่า "พระกันทรวิชัย"

การสร้างสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดริเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2523 (ขณะนั้นใช้ชื่อว่า ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์อาคม วรจินดา เป็นประธานศูนย์ฯ และอาจารย์บุญเลิศ สดสุขชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ พร้อมทั้งคณาจารย์จากคณะต่าง ๆ เป็นกรรมการ) คณะกรรมการสถาบันฯ ได้ทำการศึกษาวิจัยพระพิมพ์ดินเผาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมุ่งค้นหาพระที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน เพื่อจะได้ทำการขยายสร้างเป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ต่อไป การศึกษาค้นคว้าพระพิมพ์ดินเผาในแหล่งต่าง ๆ ทั่วภาคอีสานพบว่า พระพิมพ์ดินเผาจากบ้านโนนเมือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความงามเป็นเลิศ เมื่อเทียบกับพระพิมพ์และพระพุทธรูปจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เมืองฟ้าแดดสงยาง ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พระธาตุนาคูน (นครจัมปาศรี) อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

พระพิมพ์ดินเผาที่เห็นว่าเหมาะสมในการนำไปขยายเป็นพระพุทธรูป คือ พระพิมพ์จากแหล่งกันทรวิชัย พิมพ์ใหญ่ ปางสมาธิเพชร ขนาดกว้าง 5 นิ้วครึ่ง สูง 9 นิ้ว เป็นพุทธศิลปะในสมัยपालะวะหรือคุปตะตอนปลาย ซึ่งสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 11-13

สกุลศิลปะคุปตะและपालะวะ แพร่จากชมพูทวีปเข้าสู่สุวรรณภูมิพร้อมกับคณะธรรมทูตที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา สกุลศิลปะคุปตะ มีศูนย์กลางอยู่ที่ภาคเหนือของอินเดียเป็นศิลปะแบบอินเดียแท้ไม่มีอิทธิพลของชาติอื่นมาปะปน

ใช้เฉพาะใน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

บุญเลิศ สดสุขชาติ, ๑๓๓๖ อภิสมัย, "ประวัติพระพุทธกันทรวิชัย," หน้า ๑-๖.

[อนนาสารคาม ; สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน], [๒๕๕๔?]

พระพุทธรูปที่มีสัดส่วนและลักษณะทางศิลปะเหนือกว่าสกุลศิลปะอื่น ๆ หากพิจารณาอย่างลึกซึ้งจะเห็นปรัชญาธรรมทางวัตถุแฝงอยู่ภายใน มีลักษณะเคร่งขรึมสงบ นับว่าเป็นสกุลศิลปะที่เต็มไปด้วยอุดมคติอย่างสมบูรณ์ เข้าสู่ประเทศไทยในคลื่นที่ 3 (ประมาณ พ.ศ. 900-1300)

สกุลศิลปะปาละวะมีศูนย์กลางอยู่ทางตอนใต้ของอินเดีย ศิลปะสกุลนี้ได้พัฒนาไปจากสกุลคุปตะ พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นโดยฝีมือช่างสกุลนี้มีความอ่อนช้อยประกอบด้วยเส้นโค้งมากกว่าสกุลช่างศิลปะคุปตะ และมีความเคร่งขรึมมากกว่า ดังนั้นในประวัติการสร้างพระพุทธรูปในอินเดีย ศิลปะสกุลนี้เป็นพระพุทธรูปที่มีความอ่อนช้อยละมุนละไมเป็นครั้งแรก ลักษณะพระพักตร์เป็นทรงรูปไข่มีความอัมเอบ เค่งเป็นพิเศษ พระหนุ (กลาง) สองชั้นในส่วนพระวรกายเพิ่มเส้นรอบนอกมีเส้นโค้ง ทั้งด้านหน้าและด้านข้างชัดเจน ศิลปะปาละวะเข้าสู่ประเทศไทยพร้อมกับเผยแพร่พระพุทธศาสนาประมาณปี พ.ศ. 900-1300

ประวัติพระพิมพ์ดินเผาถิ่นทวารวดีเป็นพระพิมพ์ดินเผาสูงปางสมาธิเพชร ในสมัยศิลปะปาละวะหรือคุปตะตอนปลาย มีความเก่าแก่ประมาณ 1300 ปี ได้ขุดพบครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2514 โดยนายทองสา วรบุตร อยู่บ้านเลขที่ 75 บ้านโนนเมือง ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้ขุดหลุมใต้ต้นค้อใหญ่ในบริเวณบ้านนายไส นางเทียบ พันจันทน์ ลึกประมาณหนึ่งศอก พบพระพิมพ์ดินเผาจำนวนมากนับร้อยองค์ มีสามขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากคำบอกเล่าของนางเทียบ พันจันทน์ กล่าวว่า ชาวบ้านแถบนี้ได้เคยพบเป็นพระพิมพ์เหล่านี้มานานแล้ว แต่ไม่มีผู้ใดกล้านำไปเก็บไว้ในบ้านเรือน ปล่อยวางทิ้งสุ่มกองไว้ตามโคนต้นไม้ จนกระทั่งนายทองสา วรบุตร ซึ่งเป็นบุตรเขยไปขุดพบ เมื่อขุดได้นายทองสา นำไปให้ผู้สนใจเช่าบูชาจนเป็นที่โจษขานกันทั่วไป เป็นเหตุให้ชาวบ้านต่างพากันขุดค้นหาพระพิมพ์ดังกล่าวในเวลาต่อมา

การขุดพบครั้งที่ 2 หลังจากการพบพระพิมพ์ดินเผาครั้งแรก ไม่นานชาวบ้านแถบบ้านโนนเมืองได้พากันขุดบริเวณเนินดินทางทิศตะวันตกใกล้กับบริเวณที่พบครั้งแรก ซึ่งเป็นพื้นที่สวนของนายพุทธ นางล้วน เอัครเศรษฐ์ ลักษณะพื้นที่เป็นเนินดินสูงสันนิษฐานว่าจะเป็นฐานเจดีย์โบราณ การขุดค้นครั้งนี้พบพระพิมพ์ดินเผาทั้งสามขนาด เช่นเดียวกับครั้งแรก ชาวบ้านนำไปให้เช่าบูชา เช่นเดิม บางรายเก็บไว้บูชาแต่ไม่ซำก็ให้เข้าไปจนหมด

การขุดพบครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2519 ชาวบ้านได้ขุดบริเวณด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านโนนเมืองในบริเวณที่ดินของนายทอง นางเอี่ยม รังสี ปรากฏว่าพบพระพิมพ์ดินเผาเป็นจำนวนมาก มีสองแบบ คือ แบบพิมพ์ใหญ่และแบบพิมพ์กลาง

การขุดพบพระพิมพ์ดินเผาทั้งสามครั้ง มีพระพิมพ์ที่สมบูรณ์และแตกหักปะปนกัน พระพิมพ์ดินเผาเหล่านี้มีลักษณะสวยงามมาก เป็นพระพิมพ์ดินเผาที่มีคุณค่าทางศิลปะอย่างสูงยิ่ง ฝีมือการปั้นและการเผาประณีตเป็นพิเศษแฝงไว้ด้วยปรัชญาธรรมทางวัตถุอันลึกซึ้ง กล่าวคือ เป็นพระ

ปางสมาธิเพชร ประทับนั่งวิปัสสนาอยู่บนดอกบัว ตรงกับทวารของลัทธิตามะ ว่า “ โอม มณี ปัทเม หุม” แปลความว่า บุรุษผู้เป็นรัตนชาติ ที่เกิดใจกลางดอกบัว ในแบบพุทธศาสนานิกายมหายาน เพื่อให้หลุดพ้นจากห้วงกิเลสตัณหาและไฟราคะ ซึ่งเป็นวิญสสารมุ่งสู่นิพพาน หรือสุคติภูมิ ตามคตินิยมแห่งเชิงช่างรูปทรงดอกบัวเหลี่ยม*

คณาจารย์แห่งสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสานมีความเห็นพ้องต้องกันว่าให้เลือกพระพิมพ์ดินเผาถิ่นทวารวิชัยพิมพ์ใหญ่ มาเป็นต้นแบบ เพื่อสร้างพระพุทธรูปสำคัญ ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นพระพิมพ์ที่สมบูรณ์มีคุณค่าทางศิลปะ และแฝงปรัชญาธรรมอันสูงยิ่ง กล่าวคือ มีลักษณะแสดงถึงเอกลักษณ์ทางเชื้อชาติชาวพื้นเมืองอย่างเด่นชัด พระพักตร์อิมเอิบบริสุทธ์ แสดงถึงการหลุดพ้นจากกาลเวลาประทับนั่งบนฐานดอกบัวหงาย อันหมายถึงปัญญาอันเป็นยาน นำไปสู่พระนิพพาน เรือนแก้วด้านหลังขององค์พระ แสดงถึงรูปคลื่นกิเลสตัณหา และไฟราคะ อันเป็นวิญญะของการเวียนว่ายตายเกิด องค์พระประทับนั่งในลักษณะสมาธิวิปัสสนา เพื่อมุ่งสู่สังขารม คือ ความหลุดพ้นโดยมีดินแดนแห่งพระนิพพานเป็นจุดหมายปลายทาง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น คณาจารย์ของสถาบันฯ ต่างเห็นชอบในหลักการว่า น่าจะจัดทำารขยายแบบ จากพระพิมพ์ดินเผาถิ่นทวารวิชัย หล่อเป็นพระพุทธรูปด้วยทองสัมฤทธิ์ เพื่อเป็นพระประธานที่มีพุทธลักษณะอันงดงาม แฝงไว้ด้วยปรัชญาธรรมอันสูงสุด สมควรถือเป็นแบบฉบับหรือเอกลักษณ์แห่งพระพุทธรูป แบบอีสานสืบไป ดังนั้น จึงได้มอบหมายให้นายอาคม วรจินดา นายบุญเลิศ สดสุขชาติ และนายสมชาย ลำควน นำความเข้าปรึกษากับผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ขณะนั้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม) รศ.ดร.ชาติรี เมืองนาโพธิ์ รองอธิการบดี ศ.ดร.นิพนธ์ ศศิธร อธิการบดี ร้อยตรีกิตติ ประทุมแก้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม พลโทลักษณะ ศาสลิตกุลป์ โดยแม่ทัพกองทัพภาคที่ 2 รับเป็นประธานกรรมการและได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขึ้น โดยคำสั่งกองทัพภาคที่ 2 ส่วนหน้า และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคที่ 2 ที่ 1061/2523 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสร้างพระประธานถิ่นทวารวิชัย สั่ง ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2523 คณะกรรมการประกอบด้วยแม่ทัพกองทัพภาคที่ 2 เป็นประธานกรรมการอำนวยการ อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และพล.ต.ดัมพ์ ประยูรสร รองแม่ทัพภาคที่ 2 พล.ต.อาทิตย์ กำลังเอก และผู้ว่าราชการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกจังหวัดเป็นกรรมการอำนวยการ หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนในจังหวัดมหาสารคามเป็นกรรมการดำเนินงาน ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนเป็นกรรมการ

* เป็นคตินิยมในการสร้างสถูปเจดีย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ให้เฉพาะไป
ศูนย์การนิเทศวิเทศสัมพันธ์

คณะกรรมการได้มอบหมายให้นายบุญเลิศ สดสุขชาติ อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์และ นายสุพิน ปรีดี อาจารย์หัวหน้าหมวดศิลปศึกษา โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าประวัติ การค้นพบพระพิมพ์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการสร้างพระประธาน

คณะกรรมการได้ดำเนินการจัดหาช่างปั้นพระฝีมือดี คือ นายสุพรรณ สมพงษ์ จาก กรุงเทพมหานคร ให้เป็นช่างขยายและปั้นจากแบบพระพิมพ์ดินเผาถิ่นทวารวดีพิมพ์ใหญ่ ปางสมาธิ เพชร ขนาดกว้าง 5 นิ้วครึ่ง สูง 9 นิ้ว ใช้เวลาปั้น 5 เดือน จึงแล้วเสร็จได้หุ่นพระประธานเป็นหุ่นแกนทราย หุ่นแผ่นขี้ผึ้งหนาประมาณครึ่งเซนต์ หน้าตักกว้าง 35 นิ้ว สูง 82 นิ้ว เพื่อหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ โดยวิธีทำให้หุ่นขี้ผึ้งละลายออกไปจากเบ้าดินเผา (Lost Wax) อันเป็นเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาดั้งเดิม ของช่างไทยมาแต่โบราณ*

การสร้างพระมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ของสาธุชนทั่วไป ให้ระลึกถึงพระคุณพระรัตนตรัย
2. เพื่อให้เป็นพระพุทธรูปที่มีเอกลักษณ์อันเป็นแบบฉบับของอีสาน
3. เพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญาดั้งเดิมในการหลอมหล่อโลหะของชาวอีสานอันมีมาแต่โบราณกาล

การดำเนินงานเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2523 ทุนดำเนินการในขั้นเริ่มแรก ได้รับการสนับสนุนจากบรรดาพ่อค้า คหบดีชาวมหาสารคาม จำนวน 19 คน เป็นเงิน 95,000 บาท โดยให้เช่าพระพุทธรูปเหมือนของเจ้าคุณนรรัตน์ ราชมานิต ที่อาจารย์อาคม วรจินดาเป็นผู้ปั้นและหล่อและ เพื่อให้การดำเนินการสร้างพระประธานต้นแบบ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้บรรลุถึงเป้าหมาย จึงได้จัดสร้างเป็นพระพุทธรูปบูชาหน้าตัก 12 นิ้ว ขึ้นเป็นจำนวน 99 องค์ โดยได้ทุกลูกแล้วถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อพระราชทานให้เป็นพระประจำเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด กองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 กองบัญชาการตำรวจภูธร เขต 2 และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมเป็นจำนวน 20 องค์ ส่วนที่เหลือนั้นได้มีผู้ศรัทธาบูชาไว้เป็นจำนวน 79 องค์ (องค์ละ 1 หมื่นบาท) ใช้เป็นทุนดำเนินการ ในการหล่อพระประธานต้นแบบ และพระประจำเมือง ทั้ง 99 องค์ รวมทั้งงานราชพิธีทั้งหมด ซึ่งทำให้งานดำเนินไปด้วยดีและยิ่งใหญ่สมเจตนารมณ์ ของคณะกรรมการ และอยู่ในความทรงจำของพุทธศาสนิกชน และชาวอีสานตลอดมา

* พบหลักฐานขบวนการหลอมหล่อ วิธีนี้ที่บ้าน โนนนกกทา อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น ในสมัยอารยธรรมยุคโลหะผสมที่บ้านเชียง

ใช้เฉพาะใน
ศูนย์การนิเทศกิจภาคอีสาน

ต่อมาในวันอาทิตย์ที่ 19 เมษายน 2524 ได้มีพิธีนั่งปรกทองที่จะใช้หล่อพระประธานโดย พระเกจิอาจารย์จากจังหวัดในภาคอีสาน สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์) สกลมหาสังฆปริณายกได้ ประทานไฟพระฤกษ์จุดเทียนชัย

รุ่งขึ้นวันที่ 20 เมษายน 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินพร้อม ด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ทรงประกอบพิธีเททองหล่อ พระประธาน ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มศ.มหาสารคามเดิม) โดยสมเด็จพระสังฆราช (วาสน์) สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จทรงเป็นประธานฝ่ายสงฆ์นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

ปาฏิหาริย์วันหล่อพระ

ในระหว่างพิธีเททองหล่อพระประธานได้เกิดปรากฏการณ์อันแสดงถึงพระบุญญาธิการ และพระบรมเดชานุภาพอันเป็นสิริมงคลยิ่ง กล่าวคือ หลังจากทรงมีพระมหากษัตริย์คุณเสด็จเททอง เสร็จแล้ว ทันใดนั้นได้บังเกิดลมพัด และฝนตกลงมาอย่างหนัก ในบริเวณนั้น และเกิดประกายฟ้า ได้พุ่งผ่านเข้ามาในบริเวณพิธีที่ประทับถึงเก้าอี้ นับเป็นเหตุการณ์ที่มหัศจรรย์ยิ่งนัก

ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2524 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ เสด็จพระราชดำเนิน ไปเป็นองค์ประธานในพิธีพุทธาภิเษก พระพุทธรักษา ๖๐๐ องค์ อภิสมัยธรรมนาถ เมื่อเวลา ๐๙.๒๙ น. ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (วาสน์) สกล มหาสังฆปริณายก เสด็จทรงเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พิธีในวันนั้น ได้มีพระเกจิอาจารย์จากทุกจังหวัด ในภาคอีสานนั่งปรกตลอดทั้งวันด้วย

เนื่องจากพระพุทธรักษา ๖๐๐ องค์ อภิสมัยธรรมนาถ ประดิษฐานเป็นพระประธานประจำ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะกรรมการดำเนินงานได้ พิจารณาเห็นสมควรให้ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ได้มีโอกาสเคารพสักการบูชาพระพุทธรูปนี้อย่าง ทั่วถึง จึงได้จำลองเป็นพระพุทธรูปบูชา ขนาดหน้าตักกว้าง 12 นิ้ว เพื่อนำไปประดิษฐานไว้ ณ สถานที่ต่าง ๆ คือ กองทัพอากาศที่ 2 กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตกลาง ถนนประสานมิตร กรุงเทพมหานคร และศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัดในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (ขณะนั้นมี 16 จังหวัด จังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่ 17)

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ คณะกรรมการอันประกอบด้วยแม่ทัพภาคที่ 2 อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้บัญชาการ ตำรวจภูธรเขต 2 และผู้ว่าราชการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

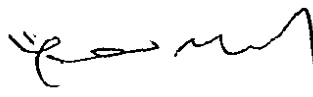
ใช้เฉพาะใน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิริอมรร

เมื่อเวลา 19.30 น. เพื่อรับพระราชทานพระพุทธรูปกัณฑ์วิชัย อภิสัมย์ธรรมนายก จำลอง ณ พระ
 คำนั่งกุฎพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร เพื่ออัญเชิญไปประดิษฐานยังหน่วยงาน และศาลากลาง
 จังหวัดทุกจังหวัดในภาคอีสาน นับเป็นสิริสวัสดิ์คิพัฒนามงคล และพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกร
 โดยถ้วนหน้า สมควรจารึกไว้ในประวัติศาสตร์แห่งกรุงรัตน โกสินทร์ ซึ่งเวียนมาครบ 200 ปี ใน
 ระบะนั้นด้วย

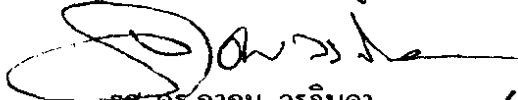
ในปี พ.ศ. 2526 ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (นายสมบูรณ์ พรหมเมศร์) ได้ดำเนินการ
 สร้างจำลองพระพุทธรูปกัณฑ์วิชัย อภิสัมย์ธรรมนายก ขนาดหน้าตัก 27 นิ้ว ประดิษฐานไว้หน้าศาลา
 กลางจังหวัดมหาสารคาม

พระพุทธรูปสำคัญองค์นี้ ถือเป็นมิ่งขวัญและสิ่งยึดเหนี่ยวในการรวมพลังจิตใจของ
 พุทธศาสนิกชนทั่วไป ให้ระลึกถึงพระรัตน ไตรและยึดมั่นในสถาบันหลักทั้งสาม ทำให้เกิดขวัญและ
 กำลังใจที่ดียิ่งวาม ตลอดจนเกิดความรัก และความสามัคคีระหว่างประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน

ผศ.บุญเลิศ สดสุขชาติ

ผู้รวบรวมเรียบเรียงข้อมูล

รศ. ดร.อาคม วรจินดา

ผู้วิจัย วิเคราะห์รูปแบบพระพุทธรูปกัณฑ์วิชัย ควบคุมการปั้น และการหลอมหล่อโลหะ

ใช้เฉพาะใน
 ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร